

شنبه ۱۴ فروردین ۱۳۹۵ • سال سیزدهم • شماره ۲۵۴۸ • ۹

روزنامه شرق جهان	
نقد معماری و چالش پارادایم‌های جدید	صفحه ۱۰
بهاری جاودان در موزه‌های جهان	صفحه ۱۱
واقعا خبری نیست؟! گفت‌وگو با افسانه‌با بیگان	صفحه ۱۲

نگاه

اردن و «داعش»

درگیری‌های پیش‌آمده در شهر «اردب»، واقع در شمال اردن بین نیروهای امنیتی و تشکیلات داعش توجه بسیاری از رسانه‌های عرب را به خود جلب کرد. دلیل این توجه از دو نکته اساسی ناشی می‌شد: اول نگرانی از اینکه اردن نیز به میدانی جدید برای جولان شبه‌نظامیان تبدیل شود و دوم نزدیکی اردن به مرزهای فلسطین که می‌تواند پیامدهای زیادی را بر مسائل مرزی این کشور داشته باشد. درواقع آن چیزی که در اردب اتفاق افتاد مسئله‌ای کوچک نبود.

یک‌سال پیش، در همین‌بار یک نویسنده و تحلیلگر اردنی به نام «عرب الرنتاوی» مطلبی نوشت. این مقاله بعد از آن منتشر شد که داعش بر نیمی از عراق سلطه پیدا کرده بود و با تصرف «موصل» توانسته بود سلاح و مهمات زیادی به دست آورد. او در مطلب خود گفته بود: «ما که در اردن هستیم، نباید فقط منتظر واقعه باشیم زیرا خطر به اتاق‌های ما هم رسیده است». او در پایان مطلب خود یادآور شده بود که «نباید منتظر گروه‌های به‌اصطلاح میانه‌رو در سوریه یا اهل‌سنت عراق بود بلکه برای جلوگیری از این خطر فزاینده باید با بغداد و دمشق همکاری امنیتی کرد».

درست ۱۰ روز پس از انتشار مطلب الرنتاوی بود که تظاهراتی در شهر «معان» اردن برپا شد. این شهر در فاصله ۲۱۶ کیلومتری پایتخت قرار دارد و مرکز تجمع گروه‌های سلفی جهادی به‌شمار می‌رود. در آنجا پرچم‌های داعش بالا رفت و روی تعدادی از پلاکاردها نوشته شد: «گردهمایی کمک به دولت اسلامی عراق و شام؛ معان، «فلوجه» اردن است و از داعش حمایت می‌کند».

در یازدهم ژوئن سال گذشته میلادی نیز درگیری‌هایی بین افراد مسلح و نیروهای امنیتی در شهر معان گزارش شد. برخی از شخصیت‌های اردنی از جمله یک نماینده سابق پارلمان از نحوه برخورد مقامات دولتی با آنچه در شهر معان می‌گذرد انتقاد کردند و گفتند که با افراد تحت‌تعقیب مماشات می‌شود. این درگیری‌ها

بیاگر نوعی رشد جریان افراط‌گرایی در این شهر به‌شمار می‌رفت. هنوز هم تعدادی از اهالی همین شهر در صفوف شبه‌نظامیان داعش در عراق و سوریه مشغول جنگ هستند؛ برای مثال در شهرها آمده بود که سه نفر از اهالی گرفت تاکنون مقاومت کرده است. سوریه در شهرهای «حلب» و «درعا» کشته شده‌اند. به‌لحاظ اقتصادی نیز شهر معان در فقر شدیدی به‌سر می‌برد.

کشور اردن به‌طورکلی تاکنون توانسته است در مقابل حوادث دردناک و خطیری که پیرامونش در جریان است از خود خویشتن‌داری و درایت نشان دهد. این کشور در برابر توفان‌هایی که از سوریه و عراق وزیدن گرفت تاکنون مقاومت کرده است. اما الان به نظر می‌رسد به گفته همان تحلیلگر اردنی «خطر به اتاق‌ها نزدیک شده است». آنچه در شهر اردب اتفاق افتاد تنها یک نمونه از درگیری با داعش بود. اما آیا کسی باور می‌کند که حضور داعش در اردن به همین حادثه ختم شده است؟ آیا در شهرهای دیگر این گروه حضوری ندارد؟ به‌خصوص که می‌دانیم در اردن جریان‌های سلفی به صورتی آشکار فعالیت می‌کنند و حتی یکی از ارکان اصلی تأثیرگذاری بر افکار عمومی کشور به‌شمار می‌روند؛ مجموعه‌ای بزرگ که اگر اقتضا کند به‌سادگی می‌تواند وارد فاز نظامی هم بشود؛ اتفاقی که در لیبی، سوریه و عراق افتاد.

در برابر اردن راهکارهای زیادی وجود ندارد، با باید همین‌طور کج‌دارومریز رفتار کند یا اینکه ابتکارعمل را به دست گرفته و دست به اقدامی عاجل بزند. از سویی دیگر این پرسش مطرح کرد. بااین‌حال آیا اردن دست به اقداماتی پیشگیرانه خواهد زد و به‌طورمثال وارد جنگی رودرو با داعش و النصره در سوریه خواهد شد؟ یا اینکه منتظر خواهد ماند تا ببیند در جبهه‌های مختلف از جمله سوریه و عراق چه اتفاقاتی می‌افتد؟

به نظر می‌رسد اردن همین سیاستی را که دارد، دنبال می‌کند؛ یعنی وارد جنگی رودرو با داعش یا جبهه النصره نمی‌شود، هرچند در آینده کنترل بر مرزشایش را تشدید خواهد کرد یا بر تلاش‌های اطلاعاتی‌اش به‌خصوص پیرامون فعالیت گروه‌های سلفی خواهد افزود. اردن اجازه می‌دهد این گروه‌ها به صورت علنی فعالیت و حتی تظاهرات برگزار کنند. مقامات اردنی در این‌باره خویشتن‌داری به خرج می‌دهند زیرا می‌دانند هرگونه برخورد فیزیکی با این گروه‌ها کشور را وارد چرخه‌ای از خشونت‌ها خواهد کرد. بااین‌حال اردن به خوبی می‌داند اگر تلاش‌های مسالمت‌آمیز در سوریه به نتیجه نرسد در آینده قطعاً باید با این گروه‌ها درگیر شود. به‌رحال هم‌اکنون سیاست صبر و انتظار، سیاست رایج اردن است. به این امید که روزی عربی الرنتاوی فریاد برندارد که «نگفتم به شما خطر به اتاق‌هایمان رسیده است؟!»

منبع: الخليج

یادداشت

شطرنج سیاسی تزار روس

«لئونید راگوزین»، تحلیلگر مسائل سیاسی روسیه که با کرم‌لین میانه خوبی ندارد، می‌گوید: «مسئله حل معضل سوریه بدون حضور «بشار اسد»، رئیس‌جمهوری سوریه، از دستور کار خارج شده، نیروهای هوادار آمریکا به حاشیه رانده شده‌اند، اوکراین از سرخط خبرها به قعر خبرها افتاده و بحران اوکراین به دلخواه روسیه منجمد شده است. مسئله کریمه دیگر در دستور کار قدرت‌های جهانی نیست. شیشه اتحادیه اروپا زیر فشار بحران مهاجرت ترک برداشته و دور نیست روزی که یخ تحریم‌هایش علیه روسیه هم آب شود... مخالفان داخلی روسیه درهم شکسته شده‌اند، اوکراین به‌عنوان الگو برای مردم روسیه دیگر جاذبه‌ای ندارد. قرار نیست انقلابی صادر شود... او (ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهوری روسیه) نه یک جنگ که سه جنگ را برد و ما باختیم».

اما نگاه «دیپمتری گودکف»، تنها نماینده مخالف پوتین در پارلمان روسیه، به این‌موضوع، بیشتر برون‌نگرانه و جهانی است و برای بشار اسد سرنوشت دیگری را ترسیم می‌کند. این نماینده دوما که مشروعیت اعزام نیروی هوایی روسیه به سوریه را علناً زیر سؤال برده بود و از خروج آنان آشکارا خشنود است، می‌گوید که اظهار تسلیت رهبری روسیه به ترکیه در پی انفجار مرگ‌بار در آنکارا و اعلام خروج نیروهای روسیه از سوریه شاید نشانه‌هایی از پایان سیاست‌های خصمانه کرم‌لین باشد. «ویتالی باروشفسکی»، معاون سر‌دیر روزنامه «نوووا گازتا»، می‌گوید که دومیلیون و ۵۰۰ هزار دلار هزینه یک روز بمباران‌های روسه در سوریه است، آن هم در دوره‌ای که اقتصاد روسیه زیر بار تحریم‌ها و سقوط قیمت نفت شانه خم کرده است. در

کشوری که میانگین درآمد حدود ۴۰۰ دلار است و پایتخت آن از گران‌ترین شهرهای جهان به‌شمار می‌آید، چنین هزینه‌هایی می‌تواند پیامدهای اقتصادی ناگوار بلندمدت داشته باشد. «ایرک مرتضین»، روزنامه‌نگار طرفدار کارزار نظامی روسیه در سوریه، می‌گوید نتیجه‌ای که روسیه به‌دنبالش بود حاصل شده است: «غرب، متوجه شده که معضل سوریه را نمی‌توان بدون روسیه حل کرد. غرب، فهمیده که با روسیه باید کنار آمد. روسیه با حملات مرگ‌باری که علیه داعش داشت، آمریکا را هم واداشت که با جد و جهد بیشتر با داعش بجنگد تا این تصور پدید نیاید که داعش را در سوریه نیروی هوایی روسیه و ارتش بشار اسد شکست داده‌اند». ورود روسیه به جنگ سوریه ناگهانی بود و قدرت‌های غربی را دچار دست‌پاچی کرد؛ مانند خروجش. ولادیمیر پوتین به حرکات ناگهانی در شطرنج سیاسی عادت دارد. اما غرب هنوز با این حرکات ناگهانی پوتین خو نگرفته است. کام

بعدی، پاسخ بسیاری از پرسش‌های امروز را خواهد داد.

«رامی شما»، عضو کمیته اجرائی جنبش تجدد دموکراتیک لبنان، در گفت‌وگو با «شرق»:

بن‌بست سیاسی لبنان بسیار جدی است

عمده از تصمیمات حزب‌الله لبنان حمایت کرده است اما در رویکردی کلی به نظر می‌رسد فرنجیه گزینه‌ای قابل پیش‌بینی‌تر و شفاف‌تر از عون است؛ بااین‌حال، از منظر عمقی، او قطعاً تمایل بیشتری به انتخاب‌های حزب‌الله خواهد داشت.

۱۱ **تجدد دموکراتیک لبنان میان گزینه‌های مورد نظر جعجع و حریری، از کدام یک حمایت می‌کند؟ نامزد مطلوب شما برای کسب منصب ریاست‌جمهوری کیست؟**

ما فکر نمی‌کنیم هیچ‌یک از دو نامزد معرفی‌شده گزینه‌های مناسبی برای کشور باشند، آنها هیچ برنامه منسجمی ندارند که از خود چهره‌های معتدل و قابل قبول و اعتباری نشان دهند. به نظر ما یک رئیس‌جمهور ایده‌آل برای لبنان باید دارای پیشینه‌ای مشابه با بنیان‌گذار جنبش «تجدد دموکراتیک» یعنی «نصیب لحدو» باشد که در سال‌های ۸-۲۰۰۷ میلادی نامزد ریاست‌جمهوری لبنان بود. او واقع‌گرایانه سخن می‌گفت. توازن قوای کنونی در لبنان به گونه‌ای است که اجازه نمی‌دهد چنین گزینه‌ای مطرح شود. در نتیجه، در شرایط کنونی ما از یک نامزد بیطرف حمایت می‌کنیم که مورد پذیرش هر دو ائتلاف ۱۴ مارس و هشت مارس باشد. درصورتی‌که او برنامه‌ای اصلاح‌طلبانه داشته باشد ما قطعاً از چنین گزینه‌ای حمایت خواهیم کرد. از نظر ما تنها در این صورت خواهد بود که می‌توان برای خروج از بن‌بست چشم‌اندازی متصور شد.

۱۲ **اکنون با یک بن‌بست در انتخاب رئیس‌جمهوری لبنان مواجه هستیم. سعد حریری و سمیر جعجع تلاش کردند تا این بن‌بست از بین ببرد. آنان پیشنهاد حمایت از دشمنان‌شان را ارائه دادند؛ پیشنهادی که آنان نمی‌توانند رد کنند. باید اشاره کنم رویکرد حریری نتوانست جعجع را به سوی خود جلب کند و درنتیجه سمیر جعجع از نامزدی عون حمایت کرد.**

اجازه دهید این‌گونه سخنم را آغاز کنم که اکنون با یک بن‌بست در انتخاب رئیس‌جمهوری مواجه هستیم. سعد حریری و سمیر جعجع تلاش کردند تا این بن‌بست از بین ببرد. آنان پیشنهاد حمایت از دشمنان‌شان را ارائه دادند؛ پیشنهادی که آنان نمی‌توانند رد کنند. باید اشاره کنم رویکرد حریری نتوانست جعجع را به سوی خود جلب کند و درنتیجه سمیر جعجع از نامزدی عون حمایت کرد. در همان زمان، در مسیری دیگر توپ در زمین حزب‌الله قرار گرفته است و هر دو گزینه انتخابی از سوی حریری و جعجع، از ائتلاف هشت‌مارس هستند.

۱۳ **به‌تازگی روزنامه اماراتی «شمال» در گزارشی نوشته بود از ائتلاف ۱۴ مارس فقط یک نام باقی مانده است. آیا فکر نمی‌کنید این ائتلاف اکنون در وضع ضعیف‌تری نسبت به گذشته قرار دارد؟ از منظر استراتژیک آنان عقب‌نشینی انجام داده‌اند، چراکه دو نامزدی را انتخاب کرده‌اند که هر دو از ائتلاف هشت مارس هستند. اما از نظر تاکتیکی، این موضوع حزب‌الله را در موضعی قرار می‌دهد که مجبور است از میان متحدانش افرادی را انتخاب کند. این انتخاب ازجمله اصول ائتلاف ۱۴ مارس نبوده درنتیجه فقط هدف است که آن ائتلاف را مجبور به این انتخاب کرده است.**

کشور دارد. در صورتی که رئیس‌جمهوری جدید برگزیده شود زندگی عادی می‌شود درست مانند زمانی که میشل سلیمان رئیس‌جمهوری بود.

۱۴ **آیا فکر می‌کنید حزب‌الله آماده همکاری با جعجع بر سر گزینه ریاست‌جمهوری میشل عون است؟ به نظرآنان آقای عون دراین‌باره چه نظری دارد؟**

نمی‌توان به‌طور صددرصد احتمال همکاری حزب‌الله با جعجع در این مرحله را رد کرد. ممکن است از نقطه‌نظر فنی آنان حاضر به همکاری بر سر این موضوع شوند، بااین‌حال جعجع اختلاف نظر شدیدی با حزب‌الله به‌ویژه در زمینه ایفای نقش آن گروه در سطح منطقه‌ای دارد.

۱۵ **آیا حریری قادر به هم‌زیستی با میشل عون خواهد بود؛ آن هم در شرایطی که قوی‌ترین متحد مسیحی‌اش یعنی جعجع از او حمایت کرده است؟ اعتراض حریری به پیشنهاد نامزدی عون به آن دلیل است که از نظر او، میشل عون سیاست‌مداری غیرقابل پیش‌بینی است. عون به طور**

نورن اعتراض‌السلطنه

«میانه‌رو، اصلاح‌طلب، سوسیال‌لیبرالیسم، سکولاریسم و غیرفرقه‌گرا» اینها کلیدواژه‌هایی هستند که جنبش «تجدد دموکراتیک» لبنان برای بیان سیاست‌های خود از آن بهره می‌برد. بیش از ۳۶ بار است که جلسات برگزارشده پارلمانی بر سر انتخاب رئیس‌جمهوری لبنان به نتیجه نرسیده‌اند و آن کشور با دولتی ناکارآمد دست‌به‌گریبان مشکلات عدیده سیاسی و اجتماعی شده است. بحران منطقه‌ای نیز مزید بر علت شده تا قدرت‌هایی که هر یک منافع خود را در لبنان دنبال می‌کنند، بر سررگشایش سیاسی در آن کشور با یکدیگر به توافق نرسند. «رامی شما»، عضو کمیته اجرائی جنبش تجدد دموکراتیک، در گفت‌وگو با «شرق» از تحلیل این جنبش درباره رویدادهای اخیر لبنان گفت. او معتقد است لبنان نیازمند رئیس‌جمهوری مشابه «نصیب لحدو» است؛ سیاست‌مدار و بازرگان شناخته‌شده لبنانی که رهبر پیشین این جنبش بود و در سال ۲۰۱۲ میلادی درگذشت. زمانی‌که او نامزد ریاست‌جمهوری شد حزب‌الله با این موضوع مخالفت کرد؛ آنان علاقه‌مند نبودند تا دیپلماتی ضدسوری که سفیر لبنان در واشگتن هم بود، رئیس‌جمهور لبنان شود. در نتیجه «میشل سلیمان» در می سال ۲۰۰۸ میلادی به ریاست‌جمهوری رسید.

۱۶ **تحولات سیاسی اخیر لبنان کمی عجیب به نظر می‌رسد. همان‌طور که می‌دانید، «سمیر جعجع» از نامزدی «میشل عون» برای ریاست‌جمهوری حمایت کرده است و در طرف دیگر، «سعد حریری» قرار دارد که از نامزدی «سلیمان فرنجیه» پشتیبانی کرده است. شما فکر می‌کنید به چه دلیلی جعجع و حریری از رقابتی پیشین سیاسی خود حمایت کرده‌اند؟**

اجازه دهید این‌گونه سخنم را آغاز کنم که اکنون با یک بن‌بست در انتخاب رئیس‌جمهوری مواجه هستیم. سعد حریری و سمیر جعجع تلاش کردند تا این بن‌بست از بین ببرد. آنان پیشنهاد حمایت از دشمنان‌شان را ارائه دادند؛ پیشنهادی که آنان نمی‌توانند رد کنند. باید اشاره کنم رویکرد حریری نتوانست جعجع را به سوی خود جلب کند و درنتیجه سمیر جعجع از نامزدی عون حمایت کرد. در همان زمان، در مسیری دیگر توپ در زمین حزب‌الله قرار گرفته است و هر دو گزینه انتخابی از سوی حریری و جعجع، از ائتلاف هشت‌مارس هستند.

۱۷ **به‌تازگی روزنامه اماراتی «شمال» در گزارشی نوشته بود از ائتلاف ۱۴ مارس فقط یک نام باقی مانده است. آیا فکر نمی‌کنید این ائتلاف اکنون در وضع ضعیف‌تری نسبت به گذشته قرار دارد؟**

از منظر استراتژیک آنان عقب‌نشینی انجام داده‌اند، چراکه دو نامزدی را انتخاب کرده‌اند که هر دو از ائتلاف هشت مارس هستند. اما از نظر تاکتیکی، این موضوع حزب‌الله را در موضعی قرار می‌دهد که مجبور است از میان متحدانش افرادی را انتخاب کند. این انتخاب ازجمله اصول ائتلاف ۱۴ مارس نبوده درنتیجه فقط هدف است که آن ائتلاف را مجبور به این انتخاب کرده است.

۱۸ **حزب شما دائماً تأکید می‌کند حزب‌الله لبنان از بن‌بست سیاسی کنونی استقبال می‌کند. چرا حزب‌الله نباید خواستار پایان‌دادن به بحران باشد؟ آن گروه چه نفعی از تداوم این بحران می‌برد؟**

اولویت اصلی برای حزب‌الله، سوریه است و حضوری جدی که در آن کشور دارد. در صورتی که رئیس‌جمهوری جدید برگزیده شود زندگی عادی می‌شود درست مانند زمانی که میشل سلیمان رئیس‌جمهوری بود.

۱۹ **آیا فکر می‌کنید حزب‌الله آماده همکاری با جعجع بر سر گزینه ریاست‌جمهوری میشل عون است؟ به نظرآنان آقای عون دراین‌باره چه نظری دارد؟**

نمی‌توان به‌طور صددرصد احتمال همکاری حزب‌الله با جعجع در این مرحله را رد کرد. ممکن است از نقطه‌نظر فنی آنان حاضر به همکاری بر سر این موضوع شوند، بااین‌حال جعجع اختلاف نظر شدیدی با حزب‌الله به‌ویژه در زمینه ایفای نقش آن گروه در سطح منطقه‌ای دارد.

۲۰ **آیا حریری قادر به هم‌زیستی با میشل عون خواهد بود؛ آن هم در شرایطی که قوی‌ترین متحد مسیحی‌اش یعنی جعجع از او حمایت کرده است؟ اعتراض حریری به پیشنهاد نامزدی عون به آن دلیل است که از نظر او، میشل عون سیاست‌مداری غیرقابل پیش‌بینی است. عون به طور**